

Tisztelt Miniszter Asszony!
Tisztelt Miniszter Úr!
Tisztelt Elnökhelyettes Úr!
Tisztelt Államtitkár Úr!
Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Köszöntöm Önöket a tudomány palotájában a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, a betegsége miatt távol lévő Freund Tamás nevében.

Itt, a magyar tudományosság szimbolikus központjában sokszor találkozhatok olyan fiatal kutatókkal, akik tehetségükből adódóan akár a jövő kiemelkedő kutatói, egyetemi tanárai és egyúttal az MTA leendő tagjai lehetnek. A tehetség azonban – tudjuk jól – önmagában nem minden.

„Minden emberi tehetség, akár testi, akár lelki, csak szüntelen gyakorlással, tréninggel érheti el legmagasabb fokát, legnagyobb fényességét” – figyelmeztette fiát, Bélát a Magyar Tudományos Akadémia alapítója, Széchenyi István a hozzá írt intelmeiben. Az 1857-ben papírra vetett gondolattal nehéz vitatkozni. A felismert tehetség örömet jelent ugyan, de egyéni és társadalmi értékévé akkor válik, ha céltudatosan és kitartóan tesznek ennek érdekében. Van, akiknél a talentum viszonylag gyorsan és a környezet számára is nyilvánvalóan jelentkezik, de az esetek túlnyomó többségében időre és élményekre van szükség, hogy felszínre törjön. Egy könyv, egy magával ragadó pedagógus, egy érdekes beszélgetés, egy közösségi élmény, egy koncert vagy egy film egyaránt elindíthatja a fiatalot azon az úton, amelyen aztán ki tudja bontakoztatni tehetségét.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A család mellett talán az iskolának, valamint a baráti társaságnak lehet ebben nagy szerepe, de szerencsére egyre több közösség, szervezet, intézmény próbálja céltudatosan megtalálni a tehetségeket, és egyengetni útjukat.

Vannak, akik a zene iránt fogékony fiatalokat, mások valamelyik sportág lehetséges jövőbeni kiválóságait keresik. A Magyar Tudományos Akadémia – e majd kétszáz éves nemzeti intézmény – küldetésének megfelelően arra törekszik, hogy hozzájáruljon a tudománybarát társadalom és közgondolkodás elősegítéséhez, egyúttal a tudomány világa felé fordítsa a kutatói pálya iránt fogékony, érdeklődő fiatalokat.

Ezért hívtuk életre a Középiskolai MTA Alumni Programot, amely a határon belüli és túli magyar középiskolákat célozza meg az Akadémia köztestületi tagjainak bevonásával. A program legfőbb célja, hogy az iskolák által meghívott kutatók megmutassák a tudományos életpálya szépségét, a felfedezés, a megismerni vágyás örömét és egy-egy tudományterület izgalmas, új felfedezéseit.

Kedves Hallgatóság!

A tudomány iránti érdeklődés, valamely diszciplína művelésében való kiemelkedő tehetség persze még egyáltalán nem jelent garanciát az eredményes kutatói pályára. A kutatói életpályán vannak olyan periódusok, amikor akár anyagilag, akár szakmailag plusztámogatásra van szüksége a fiatalnak ahhoz, hogy a nehézségeken túllendüljön, és minél zökkenőmentesebben tudja megvalósítani elképzeléseit.

A tudományos pályára lépő fiatal számára az egyetem után az első fontosabb lépés a PhD-fokozat megszerzése. Az ezután kezdődő időszakban a fő cél már az önálló kutatói pálya megkezdése. Ekkor különösen fontos a kiszámíthatóság, a tervezhetőség. Ebben nyújt segítséget a fiatal tehetségek számára az MTA Bolyai-ösztöndíja, amely akadémiai támogatásként hidat képez a Magyar Tudományos Akadémia, az MTA doktorai és a fiatal kutatói generáció tagjai között.

Az MTA negyedszázados, teljesítmény-központú, magas presztízsű, országos ösztöndíjának jelentőségét növeli, hogy havi összege az idén elnyert pályázatok esetében 2022. január 1-jétől az eddigi 124 500 forintról 250 000 forintra emelkedik.

A legkiválóbb tehetségeknek nyújt támogatást az MTA másik, immár több mint egy évtizedes programja, a Lendület is. Ennek fő célja a hazai fiatal kutatóbázis erősítése kutatóintézetekben, egyetemeken, közgyűjteményekben és közintézményekben az ott folyó kutatások dinamikus megújításával, valamint kimagasló teljesítményű kutatók és kiemelkedő fiatal tehetségek külföldről való hazahívásával, illetve itthon tartásával.

A Lendület Program a kiválóság és a mobilitás együttes támogatására irányul, ennek megfelelően célja, hogy a befogadó kutatóhelyeken új téma kutatására alakuló kutatócsoportok számára biztosítson forrást.

A Lendület Program azoknak a kutatóknak nyújt továbblépési lehetőséget, akik korábban már sikeresen pályáztak rangos hazai és/vagy nemzetközi posztdoktori vagy kutatási támogatásokra.

A tehetségek támogatását célul kitűző egyik legújabb, 2019-ben alapított szervezetünk a Fiatal Kutatók Akadémiája. Az MTA közfeladataival összhangban működő, alulról szerveződő tudományos társaság a hazai, 45 évesnél fiatalabb kutatók képviselői szerve. Egyik fő célja a tehetséges fiatalok motivációjának felkeltése és fenntartása a tudományos pályán, a tudományos életpálya népszerűsítése, példamutatás, mentorálás.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A tehetség felismerése fontos, de mégis csak az első lépés a tehetséggondozásban. Ez az a mozzanat, amelyben tudós társaságként az Akadémiának még nincsen különösebb szerepe. Ugyanakkor köztestülete, a magyar kutatók közössége arra törekszik, hogy minél korábban, már diákkorban kapcsolatba kerülhessen a tehetségekkel. Ezt a célt szolgálja a már korábban említett Középfiskolai MTA Alumni Program, és ha nem is közvetlenül, ezt a célt szolgálja az idén megújult, új névvel és új tartalommal kiírt Közoktatás-fejlesztési Kutatási Program is. Ennek keretében olyan pályázatokat támogatunk, amelyek tudományosan megalapozott, a készségek fejlesztését, a korszerű ismeretek átadását és széles körű általános műveltséget egyaránt kínáló oktatási rendszer megteremtéséhez járulhatnak hozzá. Mindez nem előzmények nélküli, hiszen a szakmódszertani kutatások egyes területein Magyarországnak világviszonylatban kiemelkedő szerepe volt, mint például az általános iskolai matematikaoktatás terén a Varga Tamás-féle módszertannak.

Kedves Hallgatóim!

A tudományos módszer lényegét értő, művelt, nyitott fiatalok képzése – talán ez a legfontosabb a jövőnk szempontjából. De legalább ennyire fontos az is, hogy a hátrányos helyzetű gyerekeknek nyújtsunk lehetőséget a kitörésre abból a környezetből, amelybe beleszülettek. Legyen ez a kitörési irány akár a tudomány, akár a művészet, vagy akár a sport. Nem lehet mindenkiből egy új Szent-Györgyi Albert, Ybl Miklós, de ha egy fiatal rátalál arra, amit igazán szeret, és azt motiváltan, örömmel végzi, akkor nemcsak ő, hanem mi mindannyian, egy egész nemzet nyerünk általa.

Köszönöm figyelmüket!